

Redegørelse afgivet af udenrigsministeren (Jeppe Kofod) den 5. oktober 2022

Redegørelse

om

samarbejdet i Arktis

(Skriftlig redegørelse)

1. INDLEDNING

Formålet med redegørelsen er at orientere Folketinget om Kongeriget Danmarks konkrete indsatser i Arktis siden sidste redegørelse med særligt fokus på det internationale arktiske samarbejde. Redegørelsen fungerede indtil 2021 som en afrapportering på Kongerigets Arktiske Strategi 2011-2020. Der foreligger endnu ikke en ny fælles Arktis strategi for Kongeriget.

Som nævnt i sluterklæringen fra det Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg, der for første gang var samlet den 9. juni 2022 i Tórshavn, arbejder Færøerne og Grønland på at færdiggøre egen hhv. arktisk politik og udenrigspolitisk strategi. Arbejdet med en fælles arktisk strategi afventer disse.

Udenrigsministeren besluttede allerede i 2021, at der fortsat afgives en årlig arktisk redegørelse med henblik på at fremhæve de vigtigste begivenheder og resultater om det internationale arktiske samarbejde i det forgangne år. Aktiviteter, der relaterer sig til forholdet mellem Danmark og henholdsvis Grønland og Færøerne, behandles i regeringens årlige redegørelse om rigsfællesskabet (R15/2022). Der er samtidig taget højde for, at regeringens redegørelse om udvalgte internationale organisationer, herunder det nordiske samarbejde (R2/2021), også behandler emner, der har relation til samarbejdet i Arktis.

1.1 Den generelle udvikling i Arktis

Temperaturstigningerne i Arktis, som har været tre gange højere end det globale gennemsnit i perioden 1971-2019, fortsætter med at sætte miljø og biodiversitet under pres. Klimaforandringerne indebærer dramatiske ændringer for de mennesker, som bor i Arktis med store krav til tilpasningsevne. Gennem de senere år, er forhold som smeltning af permafrost og naturbrande blevet mere hyppige fænomener. Klimaforandringer gør samtidig Arktis mere tilgængelig. Det skaber kommercielle muligheder, som dog også kan

have negative følger virkninger bl.a. i forhold til det arktiske miljø samt øget behov for Search and Rescue.

Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022 ændrede med ét slag afgørende forudsætningerne for det internationale arktiske samarbejde. Umiddelbart efter invasionen besluttede de syv ligesindede arktiske stater at sætte samarbejdet i Arktisk Råd på pause. Denne beslutning blev kommunikeret via en fælles pressemeddelelse fra de syv den 3. marts 2022.

Arktis er præget af en ny sikkerhedspolitisk dynamik. Særligt Rusland er i færd med en markant udbygning og konsolidering af de militære kapaciteter langs landets lange arktiske kyst. Udbygningen vurderes at have defensiv karakter, men rummer i stigende grad elementer, der kan anvendes i offensive operationer. Den konkrete sikkerhedssituation i regionen er indtil videre uændret efter Ruslands invasion af Ukraine, men uforudsigeligheden er øget og de langsigtede sikkerhedspolitiske implikationer er uklare. Ambitionen om lavspænding er derfor under pres, men forbliver sammen med principperne i Ilulissat-erklæringen om fred, dialog og samarbejde inden for gældende internationale spilleregler hjørnestenen i Kongerigets Arktis-politik.

NATO har i lyset af den sikkerhedspolitiske udvikling øget sin opmærksomhed på Arktis. På NATO-topmødet i Madrid i juni 2022 vedtog de allierede NATO's nye strategiske koncept, hvori 'Det Høje Nord' nævnes for første gang. Det slås fast, at Ruslands evne til at forstyrre de allieredes forstærknings- og forsyningslinjer og den frie sejlads over Nordatlanten udgør en strategisk udfordring for alliancen. Med Sverige og Finlands forventede medlemskaber af NATO styrkes mulighederne for koordination og samarbejde i Norden. Det vil samtidig indebære, at syv af de otte arktiske stater vil være NATO-medlemmer.

Kongeriget forholder sig proaktivt til den nye dynamik og samarbejder med allierede om sikkerheden i regionen. Således øges Kongerigets overvågning og militære tilstedevæ-

relse fra 2023 yderligere som følge af den politiske aftale mellem Regeringen og Naalakkersuisut om Arktis Kapacitetspakke. Kongeriget arbejder desuden på tiltag, der skal mindske risikoen for misforståelser og eskalering i kølvandet på den øgede tilstedeværelse ved blandt andet at styrke rammer og procedurer for informationsudveksling. Samtidig er samarbejdet mellem Danmark, Grønland og Færøerne styrket gennem det Udenrigs-, Sikkerheds- og Forsvarspolitiske Kontaktudvalg.

2. INTERNATIONALT SAMARBEJDE OM ARKTIS

På det seneste ministermøde i Arktisk Råd i maj 2021 i Reykjavik under Islands formandskab deltog alle arktiske stater på udenrigsministerniveau og udtrykte stærk opbakning til et tæt samarbejde i dette forum.

Den russiske invasion af Ukraine satte imidlertid en brat stopper for samarbejdet i Arktisk Råd med den nødvendige beslutning om at sætte samarbejdet på pause.

2.1 Arktisk Råd, russisk formandskab for Arktisk Råd og ministermødet den 19.-20. maj 2021

Arktisk Råd er det primære forum for det internationale samarbejde om Arktis. Sikkerhedspolitik er undtaget fra Arktisk Råds mandat. Kongeriget har en klar interesse i, at det arktiske samarbejde er fast forankret i en multilateral ramme. I dialog med repræsentanter for regionens oprindelige folk og med deltagelse af en række observatørstater og organisationer samarbejder de otte arktiske stater om en lang række emner, herunder miljøbeskyttelse, natur, klima, sundhed, marint samarbejde og bæredygtig økonomisk udvikling i Arktis. Kongerigets indsats i Arktisk Råd ydes i et meget tæt samarbejde mellem Danmark, Grønland og Færøerne.

Rusland overtog i forbindelse med Arktisk Råds ministermøde i Reykjavik den 19.-20. maj 2021 formandsskabet for Rådet for perioden frem til maj 2023.

Det russiske formandskab forløb som et klassisk formandsskab, indtil Rusland angreb Ukraine.

Siden beslutningen om at sætte samarbejdet i Arktisk Råd på pause de syv ligesindede arktiske stater drøftede det fremtidige samarbejde. Der har været bred enighed om følgende principper:

- En forsat klar afstandtagen fra Ruslands ageren i Ukraine,
- Arktisk Råd skal bestå også på længere sigt som det vigtigste dialog- og samarbejdsforum i Arktis,
- Et vist konkret aktivitetsniveau er nødvendigt for at opretholde Arktisk Råd som institution,
- De syv ligesindede arktiske stater skal stå sammen om en fælles linje.

Pausen i Arktisk Råd har haft konsekvenser for Arktisk Råds arbejde. Ikke mindst for befolkningen i Arktis, herunder de oprindelige folks organisationer, som bl.a. er involveret i Arktisk Råds projektsamarbejde af betydning for indbyggerne i Arktis. Hertil kommer det anerkendte arbejde med at kortlægge klimaforandringer og deres påvirkning af Arktis (benyttes bl.a. i rapporter fra ”Intergovernmental

Panel on Climate Change – IPCC”) og implementering af den regionale handlingsplan vedr. marint affald, herunder plastik. Hertil kommer konsekvenser for de mange fagfolk, som arbejder med Arktisk Råd bl.a. i fagministerier og blandt forskere med opgaver i regi af Arktisk Råd. Tilsvarende er situationen udfordrende for Arktisk Råds sekretariat i Tromsø samt sekretariatene for de fire ud af seks arbejdsgrupper, som ikke dækkes af sekretariatet i Tromsø.

På denne baggrund har de syv arktiske stater besluttet at genåbne visse dele af samarbejdet i Arktisk Råd – uden Rusland. Derfor blev det i en fælles pressemeddelelse af 8. juni 2022 fra de syv ligesindede stater meldt ud, at samarbejdet i de projekter under Rådets seks arbejdsgrupper, hvor der ikke er russisk deltagelse, genoptages. Der vil stadig ikke blive holdt formelle møder i Arktisk Råd. Samtidig fortsætter overvejelserne om modaliteterne for samarbejdet på længere sigt.

Generelt vurderes pausen i Arktisk Råds arbejde ikke at have betydet en nedprioritering af de arktiske staters politiske fokus på Arktis. Senest har USA den 26. august 2022 i en pressemeddelelse fra State Department meddelt, at præsident Biden vil udnævne en tematisk Arktis ambassadør, som skal udvikle og koordinere den amerikanske Arktis-politik. Der er endnu ikke sat navn på stillingen, hvis besættelse til sin tid skal godkendes af Senatet.

2.2 Forebyggelse af ureguleret fiskeri i Det Arktiske Ocean

Den 2. oktober 2018 var Naalakkersuisut vært for underskrivelse af en internationalt bindende aftale, der skal sikre, at der ikke fiskes på det åbne hav i Det Arktiske Ocean, før der er tilstrækkelig videnskabeligt grundlag for et bæredygtigt fiskeri. Aftalen er indgået mellem de arktiske kyststater (Canada, Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland, Norge, Rusland og USA) og fem større aktører på fiskeriområdet (EU, Island, Japan, Kina og Sydkorea). Som det sidste af de ti lande ratificerede Kina den 26. maj 2021 aftalen, som trådte i kraft den 25. juni 2021. Parterne er nu i gang med at forberede implementeringen af aftalen, herunder udarbejdelsen af forretningsordener for Conference of the Parties (COP) og det videnskabelige samarbejde i regi af Provisional Scientific Coordinating Group (PSCG). Det første fysiske møde mellem aftalparterne (Conference of the Parties – COP) er planlagt til gennemførelse 23.-25. november 2022 i Sydkorea.

2.3 EU

Efter længere tids forarbejde offentliggjorde Europa-Kommissionen og EU's Fælles Udenrigstjeneste den 13. oktober 2021 en fælles meddelelse om prioriteterne for EU's fremtidige Arktis-politik.

I meddelelsen lagde Europa-Kommissionen og Den Fælles Udenrigstjeneste vægt på forholdet til Færøerne og Grønland, der ønsker tættere samarbejde med EU. Der blev desuden lagt op til et mere aktivt og grønnere EU-engagement i Arktis med fokus på lavspænding, klima, grøn omstilling og bæredygtig udvikling til gavn for indbyggerne,

herunder de oprindelige folk, i den arktiske region. Grønland havde en fremtrædende plads i meddelelsen som ét ud af otte fokusområder, hvor EU bl.a. vil styrke sit engagement med etableringen af et kommissionskontor i Nuuk.

Meddelelsen er generelt blevet godt modtaget, omend især et forslag om vedtagelse af et moratorium på efterforskning og udvinding af olie og gas i Arktis har mødt kritik fra visse medlemsstater og tredjelande.

På baggrund af meddelelsen skulle medlemsstaterne i løbet af foråret 2022 have diskuteret EU's Arktis-politik i Rådet og dermed lagt linjen for EU's fremtidige arbejde i regionen. Processen blev dog udskudt i lyset af Ruslands invasion af Ukraine, og det er endnu uvist, hvornår Arktis-politikken vil blive taget op til diskussion i Rådet.

Forud for offentliggørelsen af Kommissionens og Den Fælles Udenrigstjenestes meddelelse vedtog Europa-Parlamentet den 7. oktober 2021 en betænkning om muligheder, bekymringer og sikkerhedsmæssige udfordringer i Arktis.

2.4 Arktisk samarbejde i nordisk regi

Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram "Et bæredygtigt Arktis" for perioden 2022-2024 har i lighed med foregående år bæredygtig udvikling som ledestjerne. Samarbejdsprogrammets prioriteter tager fortsat udgangspunkt i udvikling i relation til fire kategorier: "Planet," "People(s)," "Prosperity" og "Partnerships." Sigtet med programmet er at skabe en klarere forbindelse til globale processer såsom 2030-agendaen og FN's verdensmål. I 2022 omfattede det arktiske samarbejdsprogram en åben pulje på 7,3 mio. kr. samt yderligere 1 mio. kr. som følge af ubrugte midler fra 2021. Herudover er der afsat ca. 2 mio. kr. til en (lukket) pulje for politiske prioriteringer. I kølvandet på Ruslands invasion af Ukraine besluttede den Nordiske Rådgivningskomité for Arktis at udskyde stillingtagen vedrørende projektansøgninger tilknyttet Arktisk Råds arbejdsgrupper til et senere tidspunkt.

3. SPECIFIKKE INDSATSOMRÅDER

3.1 Forsvarets opgaveløsning i Arktis

Forsvarets hovedopgaver i Arktis er militært forsvar af Grønland og Færøerne samt overvågning og suverænitets-hævdelse. For Grønlands vedkommende er det tillige at varetage opgaver på havmiljøområdet og opgaver inden for eftersøgning og redning i Kongerigets ansvarsområde. Desuden varetager Forsvaret gennem sin tilstedeværelse i og omkring Grønland og Færøerne også opgaver på vegne af andre myndigheder og fungerer som støtte til det civile samfund i Grønland og på Færøerne, herunder fiskeriinspektion.

3.1.1 Forsvarsforlig og Arktis-aftalen

I det nuværende forsvarsforlig for 2018-2023 styrkes overvågning, kommando, kontrol og kommunikation samt operative indsatser i Arktis. Som opfølgning på tillægsaftalen til forsvarsforliget fra 2019 indgik forsvarsforligskredsen den 11. februar 2021 en aftale (Aftale om principperne for Arktis-kapacitetspakken), der fra 2023 yderligere styr-

ker overvågning og tilstedeværelse i Arktis og i Nordatlanten. Efterfølgende er der indgået separate aftaler med Færøerne og Grønland om de kapaciteter der etableres i de dele af Kongeriget, herunder en luftvarslingsradar på Færøerne og en militær basisuddannelse i Grønland.

I det aktuelle forsvarsforlig er der afsat midler til oprydning efter tidligere amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland. Herudover foretages der miljøoprydning i Grønland, som strækker sig over en årrække og foregår i tæt dialog med de grønlandske myndigheder. Erfaringerne fra projekterne ventes at kunne komme Grønland og andre lande med tilsvarende olieforureninger i arktisk klima til gode; eksempelvis planlægger Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse at gennemføre en international konference om temaet i efteråret 2022, som opfølgning på en tilsvarende konference i 2018.

Det nuværende forsvarsforlig udløber ved udgangen af 2023. Færøerne og Grønland vil i forberedelserne af det næste forsvarsforlig blive inddraget i forhold, der omhandler Grønland og Færøerne og Forsvarets opgaveløsning i Arktis og Nordatlanten på lige fod med deltagere fra Folketinget.

3.1.2 Internationalt samarbejde

Forsvarsministeriet har indtil Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022 arbejdet tæt sammen med myndigheder fra de øvrige otte arktiske stater gennem hhv. arbejdsgruppen under Arktisk Råd Emergency Prevention Preparedness and Response (EPPR) og Arctic Coast Guard Forum (ACGF).

Forsvaret ved Arktisk Kommando deltager i ACGF, der er et uafhængigt og uformelt operativt samarbejde mellem de otte arktiske kystvagter med fokus på eftersøgning, redning og havmiljø. Rusland har formandskabet for ACGF i 2021-2023. Den midlertidige suspendering af møde- og øvelsesaktiviteten i ACGF vurderes på kort sigt at have begrænsede operative konsekvenser. Arktisk Råds bindende aftaler på eftersøgning-, redning- og havmiljøområdet er stadig gældende.

Arktiske spørgsmål drøftes også inden for rammerne af det nordiske forsvarssamarbejde (NORDEFECO) henset til den geografiske placering af NORDEFECO-landene. I lyset af den ændrede sikkerhedssituation i Europa, og beslutningen om Finland og Sveriges optagelse i NATO styrkes det militære samarbejde i Norden. I optagelsesperioden støtter Danmark Finland og Sverige med militære støtteaktiviteter i form af militær tilstedeværelse i deres områder, hvilket geografisk delvist er placeret i de arktiske egne.

Forsvaret deltog i 2022 i NATO-øvelsen COLD RESPONSE i Norge. Desuden har Forsvaret udstationeret en forbindelsesofficer til det norske forsvars operative hovedkvarter i Bodø. Danmark vil i 2022 udsende en forsvarsattaché til Stockholm, som sideakkrediteres til Finland og Norge. Desuden udsender Forsvaret en forbindelsesofficer til Sverige, som også lejlighedsvis vil være tilstede i Finland.

3.2 Klima

I Arktisk Råd er samarbejdet om monitorering og vurdering af klimaændringerne samlet i AMAP-arbejdsgruppen med indspil og samarbejde med bl.a. CAFF. I forbindelse med Arktisk Råds ministermøde i 2021 udgav AMAP en opsummering af videnskabelige studier om arktiske klimaforandringer og deres effekter (Arctic Climate Change Update 2021). AMAP har i 2022 publiceret de bagvedliggende videnskabelige analyser, som bl.a. fremhæver, at temperaturen i Arktis er steget 3,1°C fra 1971-2019, hvilket er tre gange så meget som det globale gennemsnit i samme periode. Med opvarmningen er de ekstreme vejrhændelser i Arktis ændret; antallet af varmeekestremer er øget, mens kuldeekstremer er blevet sjældnere.

FN's klimapanel, IPCC, udgav hen over 2021-2022 sin Sjette Hovedrapport om observerede og fremtidige klimaforandringer, der også præsenterer den aktuelle status og fremtidige påvirkning af Arktis. Rapporten konkluderer bl.a., at havisudbredelsen i perioden 1979-2019 er reduceret ca. 40 pct. i september og ca. 10 pct. i marts, og at den observerede reduktion hovedsageligt skyldes menneskelig indflydelse. Indlandsisen i Grønland er blevet mindre (siden 1992), og den tendens vil, under alle udledningsscenerier, fortsætte i takt med den globale opvarmning.

Både AMAP og IPCC fremhæver, at klimaændringerne i Arktis giver forøget risiko for naturbrande, algeopblomstring og potentielle forstyrrelser gennem fødekæderne, inklusive påvirkninger af fiskebestande og havpattedyr. IPCC peger på, at flere af påvirkningerne i Arktis nærmer sig permanente ændringer. Det gælder f.eks. ændringer i vandets kredsløb og påvirkninger af arktiske økosystemer som følge af permafrostens tøn.

På forskningsreserven 2022 blev der igen afsat bevilling til Nationalt Center for Klimaforskning (NCKF) forankret ved Dansk Meteorologisk Institut (DMI), som bl.a. inkluderer forskningsprojekter om fremskrivninger af klimaets variabilitet i de kommende årtier, samt hvordan opvarmningen kan påvirke havstrømme og iskapper, og herunder risikoen for farlige irreversible såkaldte tipping points. Kortlægning af de igangværende og forventede fremtidige ændringer i Arktis og Nordatlanten er et særligt fokusområde for NCKF. Vidensopbygningen understøttes af DMI's lange meteorologiske dataserier, som indsamles via DMI's observationsnetværk i Grønland og ved DMI's vinterhavisobservatorium i Qaanaaq. I juni 2020 frisatte DMI sine meteorologiske observationsdata for Grønland, som nu er gratis og lettilgængelige for alle, så data kan understøtte grøn omstilling, innovation og vækst i Grønland. I juni 2021 blev der friset klimadata for Grønland, og i 2022 følger prognosedata fra DMI's vejr- og havmodel. Derudover understøtter DMI opbygningen af viden om arktiske klimaændringer ved at udvikle og analysere klimatidsserier baseret på satellitmålinger og medvirker til udviklingen af nye satellitter til klimaovervågning i Arktis. Observationerne bruges til langsigtede undersøgelser af klimaforandringernes effekter i og omkring Grønland og ved Færøerne. Herudover monitorerer DMI det arktiske ozonlag og i regi af NCKF forskes i sammen-

hængen mellem ozonlag og klimaforandringer. Med arktisk forskning bidrager NCFK til FN's klimapanel (IPCC), hvor DMI er Danmarks ankerpunkt. En række data udstilles på Polar Portal (www.polarportal.dk).

På forskningsreserven blev der i 2021 afsat bevilling til PROMICE (Program for Monitoring of the Greenland Ice Sheet) forankret ved De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS). PROMICE overvåger afsmeltningen langs randen af Grønlands indlandsis ved hjælp af målestationer på isen og satellitobservationer. GEUS har i 2021 overtaget og er i gang med at opdatere det amerikanske Greenland Climate Network (GC-Net) for at drive dette sammen med PROMICE. GC-Net er et netværk af målestationer på den indre del af indlandsisen, som blev etableret for ca. 30 år siden som led i NASA/National Science Foundation's (NSF) klimaforskningsprogram. I samspil mellem GC-Net og PROMICE er det muligt at måle, hvor meget sne der falder på indlandsisens midte til at balancere tabet fra afsmeltning og isbjerge, og dermed opstille en samlet massebalance for den grønlandske indlandsis. GEUS' overtagelse af GC-Net vil sikre, at der fortsat tilvejebringes data og viden, så planlægning og indsats i forhold til klimaforandringer og klimatilpasning kan foretages på det bedst mulig grundlag. Den seneste undersøgelse viser, at indlandsisen, alene ved det nuværende niveau af udledninger af drivhusgasser, er så langt ude af balance, at det vil forårsage mindst 27 cm stigning i det globale havniveau før balancen er genoprettet. Overvågningen af Grønlands indlandsis bidrager til FN's klimapanel (IPCC) og Arktisk Råds vurderinger af klimaforandringerne i Arktis.

Kongeriget bidrager derudover fortsat aktivt til Arktisk Råds ekspertgruppe om metan- og sodreducerende tiltag, hvor arbejdet er sat i bero som følge af pausen i Arktisk Råd. Ekspertgruppen udgiver hvert andet år en statusrapport med tilhørende opfordringer til reducerende tiltag. Den seneste rapport udkom i maj 2021.

3.3 Miljø- og klimastøtte til Arktis (den tidligere DAN-CEA-ordning)

Miljøministeriet (Miljøstyrelsen) administrerer en særbevilling til monitorering af miljø og naturforhold i Kongerigets del af Arktis. Tilsvarende administrerer Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (Energistyrelsen) en særbevilling til monitorering af klimaforhold i Kongerigets del af Arktis. Støtteordningerne er et bærende og samlende element for Kongerigets internationale arktiske klima-, miljø- og naturbeskyttelsessamarbejde i Arktisk Råd.

Miljøstøtte til Arktis understøtter dels Kongerigets indsats under AMAP (Arctic Monitoring Assessment Program) vedr. global forurening af svært nedbrydelige organiske miljøgifte (POP'er), tungmetaller, plast og mikroplast, radioaktivitet, sod m.m., og dels Kongerigets indsats under CAFF (Conservation of Arctic Flora and Fauna) Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme (CBMP) – begge i regi af Arktisk Råd.

Klimastøtte til Arktis understøtter tilsvarende Arktisk Råds klimaarbejde gennem langsigtede overvågningspro-

grammer, der belyser klimaforandringerne og deres effekter. Det sker bl.a. i det tværfaglige og tværinstitutionelle overvågningsprogram "Greenland Ecosystem Monitoring" (GEM), der undersøger klimaforandringernes påvirkninger på forskellige økosystemer i Grønland, som finansieres i fællesskab med Miljøministeriet.

AMAP og CAFF planlægger en fælles vurderingsrapport om klimaforandringernes betydning for arktiske økosystemer, biodiversitet og ændringernes betydning for klimatiske feedbacks. De to støtteordninger finansierer en stor del af vidensopbygningen og klima-, miljø- og naturforhold i den arktiske del af Kongeriget, til brug for Grønland, Færøerne og Danmark og som bidrag til de globale og regionale klima-, miljø-, og natursamarbejder.

3.4 Miljø og natur

Beskyttelsen af den arktiske natur skal ses i sammenhæng med den traditionelle udnyttelse af naturressourcer i Arktis, herunder fiskeriressourcer og havpattedyr. Det gælder også for Grønland og Færøerne, som har kompetencen for deres respektive natur- og miljøforvaltning under hensyn til de forpligtelser, der følger af internationale aftaler, som er bindende for Kongeriget.

3.4.1 Miljøsamarbejdet i Arktisk Råd

Gennem arbejdet i AMAP-arbejdsgruppen bidrager Kongeriget med viden om miljø- og klimaændringer i Grønland og Færøerne, herunder global forurening af POP'er, tungmetaller, plast og mikroplast, radioaktivitet og sod. Niveauer og effekter af POP'er og tungmetaller overvåges i befolkningen og i de marine dyr. De mangeårige tidsserier og data bidrager til at styrke globale og regionale reguleringer som Minamatakonventionen om udfasning af menneskeskabt kviksølv og Stockholmkonventionen, som omhandler udfasning af både gamle og nye POP-forbindelser. I regi af Minamatakonventionen har Kongeriget bidraget til et nyt monitoringsprogram for kviksølv i luft, dyr, fisk, fugle og befolkningen. I forbindelse med ministermødet i Arktisk Råd i maj 2021 har Kongeriget sammen med Canada udarbejdet fire videnskabelige rapporter om hhv. klimaændringernes effekter på den globale forurenings påvirkning i Arktis, på udviklingen i ophobning af kviksølv, på POP'er, på den fortsatte forurening af arktiske økosystemer og udviklingen i traditionel kost samt om konsekvenser af ændringer i kosten med en større andel af importerede fødevarer. Denne viden bidrager bl.a. til forståelse af stoffernes sundhedspåvirkning af især gravide og børn og til forståelse af effekter på marine økosystemer og specielt marine pattedyr. "Contaminants of Emerging Concern" er kemikalier, som har betydning for økosystemerne og for den menneskelige sundhed, men som ikke er reguleret i nuværende internationale aftaler. Kongeriget bidrager til undersøgelser af sådanne stoffer, der grundet de globale transportsystemer i luft og vand samt opkoncentreringen i fødekæderne ofte findes tidligt i Grønland og Arktis, selv om de er skabt i andre verdensdele. Desuden måles niveauer af den globale forurening i luften, som indgår i globale transportmodeller.

En AMAP rapport fra 2021 om sodforureningen i Arktis dokumenterer forsat høje niveauer af sod, men fald i forureningen fra svovlholdige forbindelser. Kongeriget har desuden bidraget til et nyt arktisk monitoringsprogram for plast og mikroplast samt monitoringsguidelines, som er de første regionale guidelines til brug for kommende overvågning af global og lokal plastforurening i Arktis, men også til gavn for andre regionale og internationale organisationer. Samarbejdet om regulering og beskyttelse af havmiljøet er centreret i arbejdsgruppen PAME (Protection of Arctic Marine Environment). I regi af PAME er vejledningen til implementering af en økosystembaseret tilgang til forvaltning af arktiske marine økosystemer under revidering. Der har været afholdt flere workshops og konferencer, der har bidraget til at sætte fokus på konkret implementering af økosystembaseret forvaltning i Arktis.

Som en del af PAMEs arbejdsprogram er der ved at blive udarbejdet en rapport om identifikation af økologiske mål for Arktis. Økologiske mål har tidligere været defineret af OSPAR for Nordsøen. PAME har udarbejdet en regional handlingsplan om marint affald i Arktis, som understøttes af AMAPs monitoringsprogram, med fokus på marint affald transporteret fra andre regioner ind i Arktis og på den lokale forurening af marint affald. Handlingsplanen indeholder 59 strategiske handlinger, der omfatter reduktion af påvirkninger fra fiskeri og akvakultur, forbedring af affaldshåndtering fra skibe og offshore installationer, forbedring af affaldshåndtering på land, bæredygtige produkter i Arktis, samt oprydning af den arktiske kyst, styrkelse af forskning og monitorering, formidling og ungeinddragelse samt internationalt samarbejde. Kongeriget skulle have overtaget formandskabet for PAME i 2023-2025, men Sverige har tilkendegivet, at de gerne vil fortsætte formandskabet i endnu en periode, henset til at der pt. er pause i samarbejdet under Arktisk Råd grundet situationen i Ukraine.

3.4.2 Biodiversitetssamarbejdet i Arktisk Råd

Biodiversitetssamarbejdet i Arktisk Råd er samlet i CAFF. Grønland er delegationsleder på vegne af Kongeriget Danmark. I 2023-2025 vil Kongeriget skulle varetage formandskabet for denne arbejdsgruppe.

Arbejdet i CAFF bidrager med input til Kongerigets arbejde i globale fora for naturbeskyttelse. Kongeriget prioriterer arbejdet med en ny strategisk plan, som CAFF har under udarbejdelse. Arbejdsplanen skal bl.a. bidrage til regionens implementering af Biodiversitetskonventionens Post 2020 Global Biodiversity Framework og vil blive et vigtigt grundlag for den kommende formandsskabsperiode. Ligeledes leder Kongeriget forsat CAFF's Circumpolar Biodiversity Monitoring Programme (CBMP) sammen med USA.

CBMP/CAFF udgav i 2021 en videnskabeligt vurdering af den landlevende biodiversitet, med et markant bidrag fra grønlandske og danske forskere. Kongeriget indgår endvidere i tiltag om inddragelse af unge i naturspørgsmål og om arktiske migrerende fuglearter. Kongeriget bidrager til samarbejdet i PAME relateret til beskyttelse af havet og invasive arter, bl.a. er der taget initiativ til et projekt om invasive

arter, som har til formål at forbedre vidensgrundlaget for arbejdet i CAFF og PAME i forhold til specifikke handlinger/aktiviteter i Arktisk Råd's Strategi og handlingsplan om invasive arter (ARIAS, Arctic Invasive Alien Species). Projektet vil fokusere på risikoen for potentiel overførsel af invasive arter fra skibe via ballastvand og biofueling i arktiske farvande. Derudover bidrager Kongeriget til et PAME-projekt, som har til formål at kortlægge marine og kystnære aktiviteter for minedrift, herunder deponering og udledninger af affald og minespildevand til havmiljøet. Projektet vil give en oversigt over de nuværende arktiske kyst- og marine-minedriftaktiviteter med henblik på at identificere og vurdere den nuværende praksis for marine udledninger af restprodukter. I samarbejde med AMAP bidrager Kongeriget sammen med CAFF til at sætte fokus på, hvordan klimaforandringer vil påvirke økosystemer fremover.

3.4.3 Beskyttelse af miljø og havmiljø

Kongeriget er part til Biodiversitetskonventionen (CBD), og arbejdet i Arktisk Råd (arbejdsgrupperne CAFF og PAME) understøtter implementeringen af konventionens arbejde. Parterne til konventionen skal vedtage nye globale naturmål og rammen for arbejdet (post 2020-rammen) på den 15. partskonference (COP15), som afholdes i december 2022 i Canada. I den forbindelse arbejder Kongeriget for at fremtidige mål er ambitiøse og styrker implementering af konventionens vision for 2050 og FN's verdensmål. CAFF og PAME samarbejder bl.a. om et projekt om forvaltningsforanstaltninger (other effective area-based conservation measures), der kan bidrage til implementering af et evt. kommende globalt naturmål på 30 pct. beskyttede havområder.

I regi af CBD arbejder Kongeriget for fuld og effektiv inddragelse af oprindelige folk og lokalsamfund, herunder deres videnssystemer, samt at dette skal ske i overensstemmelse med oprindelige folks frivillige, informerede og forudgående samtykke. I regi af CBD pågår ligeledes arbejdet med identifikationen af ”økologisk eller biologisk signifikante havområder”.

Kongeriget er ydermere part i havkonventionen OSPAR om beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav, herunder havområder øst og nord for Grønland. Danmark er delegationsleder på vegne af Kongeriget.

På ministermødet i 2021 genbekræftede parterne forpligtelsen til at beskytte det arktiske havmiljø, herunder gennem samarbejde med andre relevante organisationer, såsom Arktisk Råd og Den Internationale Søfartsorganisation. Som opfølgning på dette har OSPAR nedsat en arbejdsgruppe til at varetage OSPARs arbejde med beskyttelsen af Arktis. Her deltager repræsentanter fra Danmark og Grønland.

Kongeriget indgår endvidere i FN's arbejde med en juridisk bindende tillægsaftale til FN's havretskonvention om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af marin biodiversitet uden for national jurisdiktion (Biodiversity Beyond National Jurisdiction) (BBNJ-aftalen). Arbejdet med tillægsaftalen er særligt begrundet i, at der har vist sig et behov for at implementere og operationalisere havretskonventionens bestemmelser om biodiversitet i områder uden for national

jurisdiktion. Den femte session af FN-forhandlingerne blev afholdt den 15.-26. august 2022. Da forhandlingsparterne ikke nåede til enighed, blev forhandlingerne suspenderet med ambition om snarlig genoptagelse af femte session og indgåelse af aftalen.

3.5 Kontinentalsokkelprojektet

Under henvisning til FN's havretskonvention fra 1982 har Kongeriget Danmark i perioden 2009-2014 indleveret dokumentation (delsubmissioner) til FN's Kommission for Kontinentalsoklens grænser (CLCS) om en udvidelse af kontinentalsoklen i fem områder. De fem områder fordeler sig med to ved Færøerne og tre ved Grønland, og de bliver behandlet enkeltvis af CLCS. Kontinentalsokkelprojektet har haft til opgave at identificere de områder, hvor krav om retten til nye havbundsområder kan fremsættes.

Projektet blev igangsat i 2002 i et samarbejde mellem Danmark, Færøerne og Grønland. Efter indlevering af den sidste delsubmission i 2014, der omfatter området med Nordpolen, har opgaven været et løbende beredskab til de konsultationer, der kommer, når CLCS vil behandle de enkelte delsubmissioner. Når konsultationerne med CLCS er afsluttet, vil CLCS fremkomme med sine anbefalinger vedr. den ydre grænse for de respektive landes adkomst til kontinentalsoklen.

CLCS gav i 2014 sin anbefaling vedr. delsubmissionen nord for Færøerne. Kongerigets kontinentalsokkel overlapper i dette område med sokler fra hhv. Norge og Island. Efter forhandlinger undertegnede parterne i Stockholm den 30. oktober 2019 delingsaftaler vedrørende området, og Folketinget gav sit samtykke efter grundlovens § 19 den 25. maj 2021.

Såfremt der efter CLCS' anbefalinger stadig eksisterer overlappende krav til nabolande, vil den endelige afgrænsning være genstand for politiske forhandlinger mellem disse lande. Kongeriget Danmark lægger – helt i tråd med Ilulissat-erklæringen – stor vægt på dialog og direkte forhandlinger mellem samtlige relevante stater, herunder Rusland, både i forhold til tekniske geofaglige spørgsmål samt i forhold til spørgsmål vedr. afgrænsning af overlappende sokkelkrav.

3.6 Grænsedragning mellem Grønland og Canada

For at skabe yderligere fremgang i spørgsmål om grænsedragning mv. i farvandene mellem Canada og Grønland etablerede Udenrigsministeriet sammen med Naalakkersuisut og Canadas regering i forbindelse med fejringen af 10-året for Ilulissat-erklæringen i 2018 en fælles arbejdsgruppe, som skulle se nærmere på udestående grænseforhold i farvandet mellem Canada og Grønland.

På baggrund af intensive forhandlinger undertegnede udenrigsminister Jeppe Kofod, Grønlands Formand for Naalakkersuisut Múte B. Egede og den canadiske udenrigsminister Mélanie Joly den 14. juni 2022 samlet en aftale, der indebærer, at Tartupaluk (Hans Ø) deles. Aftalen moderniserer desuden den gældende grænsetraktat fra 1973 og etablerer den maritime grænse i Lincolnhavet indenfor 200 sø-

mil. Herudover fastsættes kontinentalsokkelgrænsen udover 200 sømil i Labradorhavet.

Traktaten træder i kraft, når parterne skriftligt har infor­meret hinanden om, at de nødvendige indenlandske proce­durer er blevet gennemført. For Danmarks vedkommende indebærer det indhentelse af Folketingets samtykke efter grundlovens § 19, stk. 1.

Der er med aftalen etableret en landegrænse mellem Grøn­land og Canada, som følger den nord-sydgående kløft, der løber gennem øen. Man vil med aftalen opretholde den fort­satte adgang til - og bevægelighed på - hele øen for Inuit og lokalbefolkningen i Avarnersuaq (Grønland) og Nunavut (Canada). Der vil blive etableret et særligt grænseregime for andre besøgende, som blandt andet tager hensyn til øens karakter og isolerede beliggenhed.

Fra Kongerigets side har det været helt centralt at ind­drage de lokale borgere i processen. En fælles delegation af embedsmænd fra Naalakkersuisut og Udenrigsministeri­et har mødtes med lokale fangere mv. og organisationer i Qaanaaq og Siorapaluk, som er dén beboelse, der er tættest på øen. De lokale borgere ønsker, at aftalen skal blive start­skuddet til et udbygget samarbejde med Canada. Aftalen in­deholder derfor tekst, der skal bane vej for et sådant styrket samarbejde mellem Canada og Grønland, ikke mindst for beboerne omkring Qaanaaq.

Aftalen udvider Kongeriget Danmark med et nyt maritimt område, der svarer omtrent til arealet af Jylland, Fyn og Sjælland tilsammen. Den samlede maritime grænse til Cana­da er i alt 3.962 km og dermed verdens længste maritime grænse. Aftalen udgør den første konkrete udmøntning af sin art af Ilulissat-erklæringen fra 2008.

Aftalen viser, at diplomati og dialog baseret på internatio­nal retsorden fortsat kan levere solide resultater. Et vigtigt signal - ikke mindst i en tid, hvor den internationale retsorden er under pres.

Forhandlingsresultatet skyldes i høj grad et tæt og tillids­fuldt samarbejde mellem Grønland og Danmark og en meget stor indsats fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur, Geodatastyrelsen, GEUS – De Nationale Geologiske Under­ søgelser for Danmark og Grønland, og DTU Space.

3.7 Søfart og sejladsikkerhed

FN's Søfartsorganisations (IMO) Polarkode har til hensigt at styrke sikkerheden ved sejlads i arktiske farvande og stiller særlige krav til skibes udstyr og konstruktion samt træning af besætning med henblik på at imødegå de særlige risici forbundet med sejlads i isfyldte farvande.

I dag omfatter sikkerhedsdelen i polarkoden ikke fartøjer såsom fiskeskibe, mindre lastskibe (brutto-tonnage under 500) og lystfartøjer, der ikke anvendes kommercielt. Fra dansk side arbejdes der for, at dele af Polarkoden bliver obligatorisk for disse skibe, som sejler i arktiske farvande. I tillæg hertil vedtog IMO's medlemslande i maj 2021 en vejledning til mindre skibe, som opfordres til at opfylde sikkerhedsdelen af Polarkoden. Målet med disse tiltag er at

højne sikkerheden til søs i arktiske egne ved at få en bredere anvendelse af Polarkoden.

Danmark har desuden været initiativtager til en fælles in­spektionskampagne i regi af det regionale havnestatskontrol­ samarbejde for Europa og Canada (Paris MoU; det regiona­le havnestatssamarbejde for Europa og Canada). Med kam­ pagnen indsamles data og viden omhandlende Polarkodens implementering på verdensplan. Hensigten med inspektions­ kampagnen er at arbejde for sikkerhed til søs i Arktis ved at fremme viden om og efterlevelse af polarkoden. Inspekti­ onskampagnen løber henover sommeren 2022, hvorefter der vil blive fulgt op på inspektionskampagnens resultater i den regionale organisation for havnestatskontrol (Paris MoU).

Danmark, som repræsenterer Kongeriget i IMO, fastlæg­ ger løbende de fælles positioner til brug for arbejdet i IMO i dialog med Naalakkersuisut.

DMI driver en vejrtjeneste i Grønland og står for at vars­ le farligt vejr og udarbejde vejrudsigter og far- vandsudsig­ ter for hele Grønland og det omliggende hav. DMI har siden marts 2021 leveret vejrinformation og –udsigter på grønlandsk til borgerne på DMIs grønlandske Facebooksi­ de. DMI har stort fokus på at styrke den operationelle over­ vågning og modellering af havisen i Det Arktiske Ocean med henblik på at understøtte sikker sejlads. Grundlaget for varslingen bliver stadig bedre, bl.a. gennem udvikling af finmaskede vejrmodeller for vindforholdene i de grønland­ ske fjorde. I forbindelse med udmøntningen af Nordatlant­ puljen blev der på FL21 afsat én mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til at styrke DMIs vejrtjeneste i Grønland, her­ under arbejdet med at styrke kvaliteten og præcisionen af vejrudsigter. Der er et stort potentiale i at udvikle og eta­ blere varsling af farlige vejrhændelser i Grønland. I 2022 blev varsling af kraftig vind og isslag opsat på operationelt plan til myndigheder. DMI arbejder også på at etablere vars­ ling af sneskred. Dette vil indebære lokalt samarbejde om lokale målinger. I henhold til SOLAS-Konventionen ("Inter­ national Convention for the Safety of Life at Sea") betjener DMI's istjeneste skibsfarten i de grønlandske farvande, med et udvidet fokus på Kap Farvel området, hvor isforholdene er særligt farlige. Både den daglige produktion og udvikling af nye typer isinformationer sker i tæt samarbejde med istje­ nester i USA, Canada og Norge samt Copernicus Marine Services. Fokuserede isoplysninger leveres i specielle situa­ tioner.

DMI deltager aktivt i EU's jordobservationsprogram Co­ pernicus, som understøtter brugen af satellitdata og modeller i Det Arktiske Ocean.

3.8 Søkort og havbundskortlægning

En væsentlig forudsætning for søfart og sejladsikkerhed i Arktis er pålidelige søkort. Geodatastyrelsen (GST) har siden 2009 samarbejdet med Naalakkersuisut om en moder­ nisering og opdatering af søkort i det sydvestlige Grønland (Fra Uummannarsuaq til Upernavik), så de er egnet til moderne navigation. Kortlægningen planlægges afsluttet i 2026.

I 2021 påbegyndte GST udgivelsen af en ny type elektroniske søkort (Basis ENC), hvilket betyder, at skibe, som er omfattet af SOLAS konventionen, i praksis al større kommerciel skibstrafik med og uden passagerer, i løbet af 1-2 år vil have god dækning med elektroniske søkort på vestkysten af Grønland. Basis ENC'erne vil løbende blive konverteret til bedre søkort (fulde ENC) frem mod udgangen af 2026. GST samarbejder derudover med Naalakkersuisut og Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) om at få lavet en plan for modernisering af søkortlægningen for resten af Grønland efter 2026, så den imødekommer både civile og forsvarsmæssige behov.

GST støtter aktivt bestræbelserne under det såkaldte Nippon Foundation-GEBCO Seabed 2030 Project om at få opmålt og kortlagt verdenshavene inden 2030 og få etableret en global dybde database. Særligt i de arktiske egne, hvor kun omkring 14 pct. af havet er kortlagt med moderne søopmålingsudstyr, er der et stort behov for at øge dybde dataindsamlingen.

3.9 Kortlægning samt digital infrastruktur for arktiske geografiske data

Data og korttjenester samt tilhørende digital infrastruktur har stor betydning for et samfunds udvikling og udgør et betydningsfuldt bidrag til den grundlæggende indsats for digitalisering og udvikling af Arktis. Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur (SDFI) afslutter en nykortlægning af Grønland i det åbne land (del af landjorden uden for byerne og bygderne) ved udgangen af 2022.

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur (SDFI) samarbejder med de øvrige arktiske landes kortlægningsmyndigheder om den digitale infrastruktur for geografiske data med fokus på at understøtte udbredelse og genanvendelse af arktiske data, der bl.a. er opbygget i Arktisk Råds arbejdsgrupper. Samarbejdet står for Arctic SDI Geoportal, der giver adgang til arktiske reference- og baggrundskort og tematiske data, herunder en digital højdemodel. Som opfølgning på Arktisk Råds ministermøde i 2021 leder SDFI udarbejdelsen af forslag til en datapolitik for Arktisk Råd i samarbejde med rådets sekretariat og arbejdsgrupper. Som følge af Ruslands invasion af Ukraine har Arctic SDI-samarbejdet siden marts 2022 været sat på pause.

SDFI har ansvaret for driften af GNET (Grønlands GNSS (Global Navigation Satellit System) netværk). GNET er den fundamentale geodætiske infrastruktur i Grønland. GNET består af 60 permanente GNSS-målestationer, som sikrer pålidelige geodata bl.a. til brug for en effektiv klimaovervågning, herunder af indlandsisens masse og suverænitets-håndhævelse. I det forgange samt det kommende år er fokus rettet på driftskonsolidering og forbedret internetsikkerhed ved stationerne.

3.10 Mineralske råstoffer

I samarbejde med Naalakkersuisut, driver og udbygger GEUS geo-databaser, som benyttes af mineral- og mineindustrien. Ligeledes bistår GEUS Grønland med forskningsbaseret viden om geologien i Arktis og de dertil knyttede

mineralressourcer. SDFI står for at levere det opdaterede topografiske grundlag for de geologiske kort.

3.11 Forskning

Forskning udgør en væsentlig del af fundamentet for arktisk samarbejde og skaber grundlaget for vigtige politiske beslutninger om bæredygtig udvikling og miljø i Arktis.

3.11.1 Forskningsaftalen

De otte arktiske stater samt Grønland og Færøerne underskrev i maj 2017 en juridisk bindende aftale om styrket forskningssamarbejde i og om Arktis. Aftalen trådte i kraft den 23. maj 2018 i forbindelse med 10-året for Ilulissat-erklæringen. Aftalen skal understøtte samarbejde og friere bevægelighed for forskere, forskningsudstyr m.m. på tværs af den arktiske region og understreger, at forskning udgør en væsentlig del af fundamentet for arktisk samarbejde. Det har været et hensyn i aftalen, at den ikke ekskluderede ikke-arktiske nationer, men aftalen er ikke bindende for de parter, som er ikke-arktiske nationer. Danmark følger løbende implementeringen af Arktisk Råds forskningsaftale gennem de årlige møder og dialog med aftalens parter. Da aftalen omfatter Rusland, har samarbejdet været sat på pause siden marts 2022.

3.11.2 International arktisk hub

Den Internationale Arktiske Hub finansieres af både Danmark (3,0 mio. kr. pr. år) og Grønland (0,75 mio. kr. pr. år) via finanslovene. Formålet med hub'en er at etablere en koordinerende platform i Grønland for grønlandske, danske og internationale polarforskere samt arktiske interessenter. Danmark og Grønland arbejder fortsat med at implementere en fælles vision og skabe synlighed om hub'en nationalt og internationalt.

3.11.3 Forum for Arktisk Forskning

Forum for Arktisk Forskning (FAF) har siden 2014 fungeret som et centralt organ for arktisk forskningssamarbejde med deltagelse af repræsentanter fra alle de centrale forskningsinstitutioner i Danmark, Færøerne og Grønland. FAF har bidraget til samarbejde og koordinering på tværs af danske, grønlandske og færøske institutioner og Arktisk Kommando vedrørende feltaktiviteter i Arktis.

3.11.4 UArctic

Arktisk Universitet (UArctic) er et internationalt samarbejde mellem universiteter m.fl. i den arktiske region, der støttes med 3 mio. kr. over finansloven. Bevillingen går dels til drift af UArctic, til UArctics mobilitetsprogram for studerende, forskere og undervisere, North2North, dels til konkrete projekter, som udvælges efter åbent opslag for Kongeriget medlemmer i UArctic. I lighed med tidligere år modtog UArctic i 2022 et reduceret antal ansøgninger, som muligvis skyldes COVID-19 pandemien.

3.11.5 Europæisk samarbejde om arktisk forskning

I 2020 igangsattes EU-projektet EU-PolarNet2, som er verdens største konsortium for arktisk ekspertise og infrastruktur. Projektets formål er bl.a. at komme med anbefalinger til Europa-Kommissionen om EU's indsats inden for arktisk forskning. Konsortiet består af 25 partnere, som repræsenterer alle europæiske og associerede lande med polarforskningsaktiviteter. Uddannelses- og Forskningsministeriet repræsenterer Danmark og Grønland som partner i projektet, mens Færøerne deltager selvstændigt.

3.11.6 Kongeriget Danmarks Partnerskab for Rum i Arktis

Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM) har taget initiativ til, at der på tværs af faglige temaer inden for rumområdet etableres en række nationale rumpartnerskaber, hvor offentlige og private aktører samarbejder om forskning, innovation, uddannelse og andre mulige fælles projekter. Partnerskab for Rum i Arktis samler – og er åbent for – alle vidensinstitutioner, virksomheder, myndigheder, interesseorganisationer, tænketanke og andre aktører i Kongeriget, der arbejder i krydsfeltet mellem Arktis og rumbaserede løsninger. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil som led i implementeringen af regeringens strategi for dansk forsvarsindustri afsøge interessen for at introducere et nyt tema med fokus på udvikling af teknologier og kompetencer, der kan understøtte Forsvarets opgaveløsning i Arktis.

3.11.7 Nyt forskningsskib

Der er afsat i alt 320 mio. kr. i perioden 2021-2023 til at bygge Danmarks Tekniske Universitets (DTU) nye oceangå-

ende forskningsskib, som afløser for det nuværende Dana IV. A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal har doneret 50 mio. kr. til skibet. Et nyt forskningsskib vil indgå i Kongerigets samlede flåde af forskningsskibe og vil udgøre et vigtigt supplement til de eksisterende skibe på Færøerne og i Grønland. DTU er ansvarlig for udbuddet og byggeriet af det nye forskningsskib, som forventes at være klar i 2025. Designfasen blev i sommeren 2022 sendt i udbud.

3.11.8 Forståelsespapir om polarforskning med Sydkorea

UFM underskrev i december 2021 et forståelsespapir med det koreanske Hav- og Fiskeriministerium om samarbejde inden for polarforskning. Formålet med papiret er skabe bedre rammer for forskningssamarbejde i Arktis og Antarktis med fokus på at øge forståelsen for klimaforandringer.

3.11.9 Styrket arktisk forskning og marin forskningsprogram

På aftalen om forskningsreserven for 2022 blev der afsat samlet 17,0 mio. kr. til arktisk forskning, hvoraf 5,9 mio. kr. går til effektivisering og udvikling af forskningsstationerne i Grønland, som skal sikre et fortsat godt fundament for den arktiske forskning inden for alle forskningsfelter. Der blev herudover på finansloven for 2022 afsat samlet 21,2 mio. kr. i perioden 2020-2023 til et forskningsprogram om marin forskning i Nordatlanten.